

היכוננו ליום העברית תשפ"ב

בשנת תשע"ג (2012) הכריזה ממשלת ישראל על **יום הלשון העברית** שיצוין בכל שנה בכ"א בטבת, הוא יום הולדתו של אליעזר בן-יהודה.

השנה, שנת תשפ"ב, כ"א בטבת חל בשבת, ולכן נחוג את יום העברית ביום חמישי י"ט בטבת, 23 בדצמבר.

בקרב נפרסם מידע על הפעילויות והאירועים שנערוך ביום העברית תשפ"ב, אך כבר כעת אתם מוזמנים ליהנות מחומרי ההעשרה, ממערכי השיעור ומן המיזמים המקוונים, שיוכלו לשמש אתכם לתכנון הפעילויות ביום העברית בבית הספר, במשרד ועם כל המשפחה.

לעמוד המיוחד של יום העברית תשפ"ב

ערכת כרזות חגיגית – שפה שכותבת אותנו

לכל המורות והמורים ולכל אוהבי העברית – כמדי שנה, גם השנה אנחנו מציעים ערכה חגיגית של כרזות שהוכנו במיוחד ליום העברית ומיועדות לכל הגילים: – שמונה כרזות ססגוניות המציגות מגוון נושאים לשוניים באמצעות איורים משובבי עין ולב; – כרזה גדולה בסימן 'עברית – שפה שכותבת אותנו' ובה כ"ב אותיות האלף-בית מאוירות בחינניות ובהומור בלויית עובדות מעניינות ומפתיעות על כל אחת מהן.

אתם מוזמנים לרכוש את הערכה – לקשט בכרזות את הכיתה, את המשרד או את חדר הילדים בבית ולחגוג איתנו את יום העברית תשפ"ב.

לפרטים ולרכישה

• לאור הביקוש הרב פתחנו מועדים חדשים לסדנאות המקוונות הקצרות:
סדנת עריכה שבה נערוך טקסט ונציע חלופות כנדרש;
סדנת פיסוק בהשתתפות פעילה של הקהל;
סדנה להכרת כללי הכתיב המלא שבה נדון בייחוד בכללים שהשתנו לפני שנים אחדות.

• **באים לידי ביטוי** – מדי יום חמישי בשעה 15:50 תוכלו להאזין בכאן רשת ב' לפינת לשון פרי שיתוף פעולה של האקדמיה ושל תאגיד השידור הציבורי – בעקבות ביטויים עבריים שכולנו מכירים, אבל לא בהכרח מבינים. **להאזנה לפינות הראשונות ששודרו.**

• **משרת דרושים ב"כאן"** – ייעוץ לשון ועריכת לשון לטקסטים משודרים וכתובים בכל אמצעי השידור בתאגיד השידור הציבורי. **לפרטים נוספים.**

זכרתם לעבור לשעון חורף?

את המילה **שעון** חידש הרב **יחיאל מיכל פינס**, מראשוני ועד הלשון. הוא השתמש במילה בפומבי לראשונה בעיתון הצב' בשנת 1885.

קודם לכן נהג הצירוף 'מורה שעות', ולצידו שימשו לעיתים הצירופים 'מד זמן', 'כלי שעה' ו'כלי מורה שעות'.

עוד נהגו המילים **שעה** ואורלוגין: השימוש במילה **שעה** הן ליחידת הזמן הן לכלי המדידה שלה נעשה על דרך הערבית (ساعة), ואילו המילה **אורלוגין** נזכרת בספרות המדרשית ומקורה במילה היוונית horologion ('מודד זמן'; מילולית: 'אמירת זמן'). משנתקבלה המילה שעון התייחדה המילה אורלוגין לשעון קיר גדול, לרוב בעל מטוטלת.

להרחבה

הצורות המיוחדות לנקבה בגוף נוכחות ונסתרות בעתיד ובציווי – בסיומת **־נה** – היו סדירות בלשון המקרא הקלסית, למשל "**וּתַצְאֵנָה** שְׁתֵּים דְּבָיִם מִן הַיַּעַר וּתִבְקַעְנָה מֵהֶם" (מלכים ב, כד).

ואולם בספרי המקרא מתקופת הבית השני כבר יש עדויות לשימוש בצורת הזכר כשהכוונה לנקבות, למשל במגילת אסתר א, כ: "**וְכָל הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן**". בלשון חכמים צורת הזכר היא דרך המלך, כגון: "**הַבָּנִים יָרְשׁוּ וְהַבָּנוֹת יִיזְדוּנוּ**" (משנה, כתובות ד, ו; הניקוד על פי כתב יד קאופמן).

מן הממצא במקורות עולה אפוא ששתי האפשרויות תקינות.

הביטוי תהה על קנקנו (של אדם אחר) פירושו 'עמד על טיבו', 'בירר וחקר בעניינו'. מטבע הדברים הפועל תָּהָה במטבע הלשון הזה מובן לנו היום במשמעות 'הרהר' וכדומה, ואולם במקורו מדובר בפועל במשמעות אחרת לחלוטין.

מקור הביטוי בארמית של התלמוד הבבלי, שם מתבקש אחד החכמים לעמוד על טיבו של חכם אחר בביטוי '**תְּהִי** לִי אֶקְנִיָּה', ורש"י מסביר כי הפועל **תְּהִי** (ציווי) בארמית פירושו 'להריח': "**הֲרִיחַ** [= הָרַח] בּוּ בִקְנָנוּ אִם יֵין הוּא אוּ חֲמִיץ". מכאן שהקנקן המדובר הוא קנקן יין, ועל פי ריחו אפשר לדעת אם החמיץ היין או לא.

עוד על מטבע הלשון בפרסום חדש באתר

לתשובה באתר האקדמיה

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן](#) לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!